

בין כסית לכסים

בשימתו של אורי זוהר נעתקה, כשראה את ז'אן-פייר וייל. הוא לא ציפה לו בחתונת בנו אבשלום עם יסמין אינשטיין.

אחרי 23 שנים חזר ז'אן-פייר לבקר את אורי. הוא לא הכיר את אבשלום ויסמין, אבל החתונה היתה תירוץ טוב עבורו.

השבוע הוא ישב בכסית, כמו פעם, בפניה. אבל התפאורה היתה אחרת. אז הוא היה בתחילת שנות ה-20 לחייו, כחור יפה בעל עיניים צוחקות, לבוש ברישול, ולראשו רעמת-שיער. אז הביא לחברה גלגל-רולטה. מצרף פת לכסית. שישחקו קצת הנערים. קצת בשביל הכסף הרבה בשביל המתח והצחקו. הכל היה אז מצחיק.

היום הוא כבר בן 47. רעמת-השיער הפרועה התחלפה בקרחת מבהיקה. הברגים המרושלים החלפו בחליפה יקרה. החברים, אורי זוהר ואיקה ישראלי, נמצאים בישיבה, וכבר לא משתעשעים ממישחקי-רולטה.

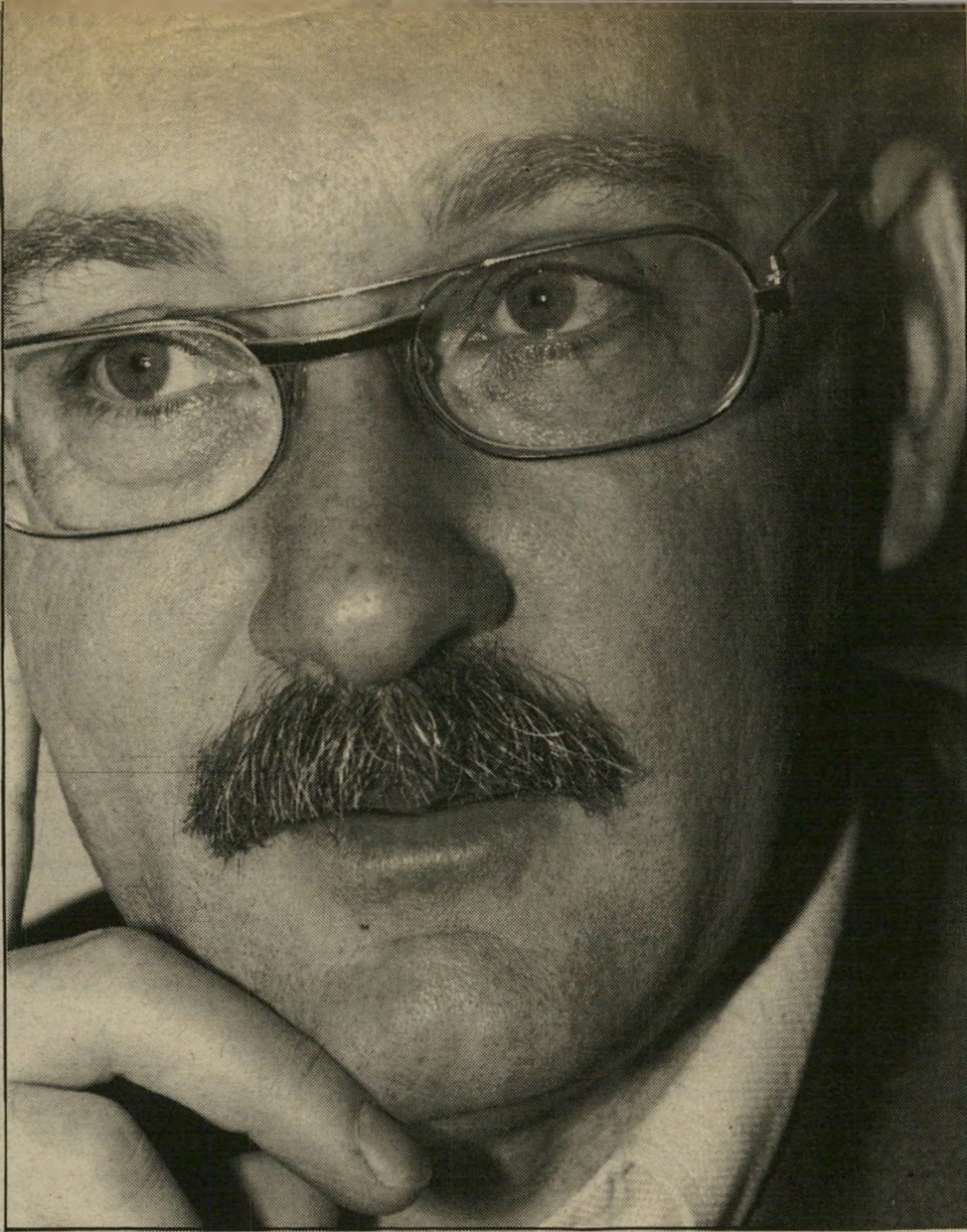
ז'אן-פייר עבר דרך ארוכה כהימור רים.

הרוויח הרבה והפסיד הרבה. אחרי שנים רבות הפך את מישחקי-הרולטה, שהתחיל בהם עם אורי ואיקה בכסית, למיקצוע.

היום הוא מנהל-כללי של קאינו בצרפת, בעיירה כסים ליד מרסיי, והוא חבר בהנהלה של עור שיבעה תרי קאינו.

„שקר אחד גדול!”

ז'אן-פייר הגיע לארץ כשהיה בן 17, ב-1959.

בארץ עבד לפרנסתו בעבודות מזדמנות. קצת כפירסום, כציור, ככתיבת תווים, ובעבודה בכסית. לפעמים היה נוסע לבקר בצרפת. פעם חזר מהביקור כשכידו הפתעה. רד לטה. חבריו בארץ התלהבו מהמישחק, והם העבירו את הרולטה ממקום למקום.

אחרי כמה שנים החליט שהוא עוזב את הארץ וחוזר לצרפת. הוא אומר שחזר למקום שממנו ברח, כי ברח מהאהבה שהיתה לו פה. הוא מאוד אהב אותה, והיא מאוד אהבה אותו, אבל לדעתו היא לא אהבה אותו די.

היא רצתה שיהיה עורך-דין או רופא, והוא לא הצליח להוכיח את עצמו בעבודותיו המזדמנות.

„יותר משלוש שנים הייתי פה כמו אחד מהכסאות בכסית. כל הזמן, כל הזמן יושב בכסית. היא הציקה לי, ואני כבר עברתי את גיל-הבגרות בצרפת, ויכולתי לחזור לשם כארון לעצמי.”

מהפכת הסטודנטים

בצרפת פתח, במעט הכסף שעימד לרשותו, בית-ספר לפיסול. כשנמאס לו הפיסול, ניסה ללמוד באוניברסיטה, התחנן, לימד קרמיקה, וכישהכל נמאס בא שוב לישראל ב-1967. הוא הביא איתו את בנו, שהיה אז בן שניים, ושנשאר אצלו אחרי הגירוש שין.

ז'אן-פייר חשב שהפיתרון הטוב ביותר הוא שכנו יחיה בקיבוץ, והוא ימצא לעצמו תעסוקה בתל-אביב.

החברים קיבלו אותו בשימחה. הוא מסתכל בתמונות התלויות בכסית ונוד כר בתקופה.

„אני הייתי נחמד, ואהבו אותי. לאנשים היו ערכים, היה כבוד, היתה ררך. ראו את זה על הפנים שלהם. היום האנשים בתל-אביב נראים אחרת. פחות טוב. פחות ערכים.”

„אז הסתדרתי עם כולם, אבל לצערי אחרי מלחמת ששת-הימים לא יכולתי, מבחינה מוסרית, להישאר כאן.”

בצרפת הצטרף לתנועות-המחאה שקמו אז נגד המימסר הצרפתי. כראש

החבר שנ אורי ואיקה אלוהים בא להאזינו

ז'אן-פייר ובנו לפני 22 שנים
17 שנים עטופות מיסתורין

כזאת ארס שנמצא שבוע בארץ, ולא ידע את השפה. אז ענית להם תשובה אידיוטית.”

גם אחרי הרבה שנים, כשהיה מהמר באלפי פרנקים ונכנס לחובות עצומים, כששאלו אותו מה הוא רוצה להיות כשיסיים להתזר את חובותיו, הוא ענה — מנהל-קאינו.

אורי אפצהלר, ארכיטקט ידוע, היה האפוסטרופוס שלו בארץ. ז'אן-פייר מלא הערכה ויראת-תכבוד, כשהוא מדבר עליו.

„אני מוריד לפניו את הכובע. כשי אני הייתי תינוק קטן, הוא כבר היה גבר והרג נאצים. אחר-כך היה בלח” ונכנס לכלא. בוכותו היכרתני את שיקה בן-פורת, שהסתובב קצת בחוגי-הבוגר מה, ואחר-כך את כל האחרים.”

הוא הכיר את אורי זוהר וחבריו והשי תלב בחבורה הבודהמית התל-אביבית.

בישראל הצלחתי בפעם הראשונה לברוח מהעבר הקשה שלי. פה הייתי כראשונה חופשי. פה היתה אהבה ראי שונה. פה הייתי בפעם הראשונה חי וקיים. לפני זה חייו ניסיון-הישרדות.”

צרפתי כבר. על הימים שלפני גיל 17 הוא מרבר בגוף שלישי, כאילו זה היה זר.

„אסור היה לו לעזוב את צרפת לפני גיל 21, שזה גיל-הבגרות שם. אז הוא התחזה כרתי וכאילו ברח. בגלל זה אני לא רוצה להראות לך את התמונה, כי היא שקר אחר גדול ואני לא שקרן... הוא לא היה רתי באמת, אלא מתחזה.”

כמו כסא ב„כסית”

בארץ הופנה ללישכת-הגיוס. שם עוות שמו של ז'אן-פייר לפירזאן.

קראו בשם פירזאן, ולא ידעתי שמדובר בי. בינתיים כל האורי והאבנר והיורם הלכו, ורק אני נשארתי. בגלל גילי הצעיר שאלו אותי מה אני רוצה לעשות בצבא, ואני אמרתי: גנרל!”

אחרי כמה שעות הודיעו לו שהוא משוחרר מצה”ל. הסיבה: „בלתי-כשיר לשרות.”

זה מאוד אידייתי לשאול שאלה

הוא לא מוכן לספר מה היו חייו לפני גיל 17. טוב ושוב הוא מבהיר שהתמי צית של חייו היתה בנערות, עד גיל 17. וכל מה שהוא היום הוא תוצאה ממה שעבר אז.

הוא אומר שאת סיפור-חייו האמיתי לא יוכל לספר גם בשבוע ימים וכל השאר אולי מעניין, אבל לא שלם בלי 17 השנים הראשונות, עטופות-המיס תורין. ז'אן-פול מציג לחלקיק-שנייה תמונה שלו מגיל 17, לבוש כרתי אדוק. הוא מיד חוטף את התמונה, מבלי שאפשר יהיה לקלוט אם זו תחפושת פורים או בחורי-שיבה בומן תפילה.

הוא מספר על אירוע בחייו, אבל מיד מתחרט ומתחיל לדבר על משהו אחר. מגרה את הסקרנות בסיפוריו הי מוריים, כשעל פניו ארשת של רצינות, ומיר פורץ בצחוק ועובר לסיפור הבא. מצרפת, שבה נולד, היה חייב לבי רוח. האפשרות היחידה שלו לצאת מי צרפת היתה להתחזות כאדם דתי, וכי בוא היום לעלות לישראל. הוא לא מסביר מי עצר בערו מלעזוב את צרפת מבלי להתחזות כאדם דתי.

הוא מדבר בעברית עילגת, במיבטא